

CHANEL CLEETON

Să ne vedem cu bine în Havana

Traducere și note de
IULIA DROMERESCHI

Prolog

ISRAEL, 2001

Cartea aceasta aparține sufletului meu și datorez o enormă recunoștință multor persoane care au jucat un rol în aducerea ei pe lume. Îi mulțumesc extraordinarei mele agente, Kevan Lyon, și editoarei mele fantastice, Kate Seaver, ale căror încurajări, susținere și îndrumări constante au făcut posibilă această carte. Sunt foarte bucuroasă pentru că am ocazia să lucrez cu amândouă și nu vă pot mulțumi suficient pentru tot ce ați făcut.

Mulțumesc tuturor celor de la Berkley pentru această oportunitate. Nici n-aș fi putut cere o editură mai bună. Mulțumiri speciale către Ivan Held, Christine Ball, Claire Zion, Jeanne-Marie Hudson, Craig Burke, Erin Galloway, Ryanne Probst, Roxanne Jones, Fareeda Bullert, Kim Burns și Katherine Pelz pentru că mi-au transformat cărțile în realitate. Departamentului de subcontractare a drepturilor, pentru munca lor, dar și departamentului artistic de la Berkley, pentru coperta uluitoare și pentru capturarea esenței cărții *Să ne vedem cu bine în Havana*.

Le mulțumesc prietenelor mele, mai ales lui A.J. Pine, Jennifer Blackwood și Lia Riley. Nu-mi pot imagina ce m-aș

face fără voi. Mulțumesc și minunatei Jennifer Robson pentru că a citit cartea și pentru cuvintele ei frumoase.

Sunt atât de recunoscătoare cititorilor mei și tuturor bloggerilor care mi-au susținut cărțile de-a lungul anilor și care mi s-au alăturat în această nouă aventură. Mulțumesc pentru că mă citiți!

Această carte n-ar fi fost posibilă fără familia mea minunată și fără curajul și puterea predecesorilor mei.

Mulțumesc pentru că mi-ați împărtășit poveștile și pentru că ați păstrat o bucățică de Cuba, de care pot să mă agăț oricând. Sunt recunoscătoare pentru opiniile voastre despre roman și pentru iubirea și sprijinul vostru.

Pentru familia mea, inima mea: *vă mulțumesc.*

Capitolul unu

ELISA

HAVANA, 1959

- Cât timp vom fi plecate? întreabă sora mea, Maria.
- O vreme, răspund eu.
- Două luni? Șase? Un an, doi?
- Liniște.

O împing în față, iar privirea mea scanează aeroportul Rancho-Boyerros, zona Plecări, ca să văd dacă a auzit-o cineva.

Stăm la coadă – faimoasele, sau infamele, depinde pe cine întrebi – surori Perez. Isabel este prima, cea mai mare din grup. Nu vorbește, cu privirea fixată pe logodnicul ei, Alberto. El are fața palidă și ne privește părăsind orașul pe care l-am îngenucheat cândva.

Urmează Beatriz. Când merge, cu poalele rochiei sale de zile mari, dintr-un material albastru-deschis cu dantelă, învârtându-se în jurul gleznelor, mi se pare că tot aeroportul își ține răsuflarea. Ea e frumoasa familiei și știe asta.

Mă țin după ea, cu genunchii tremurând sub fustă. Fiecare pas este un efort colosal.

Și apoi vine Maria, ultima dintre reginele zahărului.

La cei treisprezece ani ai ei, Maria e prea tânără să înțeleagă de ce trebuie să vorbească domol, nu bagă în seamă soldații în uniforme verzi, cu puști pe umeri sau în mâinile dornice de acțiune. Cunoaște pericolul adus de acele uniforme, dar nu la fel de bine ca noi, restul. Noi n-am putut îndepărta durerea care ne-a cuprins familia în gheara ei nemiloasă, dar ne-am străduit s-o ținem pe ea departe de barbaria îndurată. N-a auzit strigătele prizonierilor ținuți în cuști ca niște animale, în La Cabaña, închisoarea condusă acum de monstrul acela argentinian. N-a văzut sânge cubanez improșcând pământul.

Dar tatăl nostru, da.

Se întoarce și o face să tacă dintr-o privire, pe care o folosește rar, dar cu o eficiență supremă. O mare parte a vieții noastre, și-a lăsat fiicele în grija mamei noastre și a doicii, Magda, fiind prea ocupat să-și conducă producția de zahăr și prea vârat în jocuri politice. Dar sunt vremuri extraordinare, iar miza este mai mare ca niciodată. Fidel ar adora să îi transforme într-un exemplu pe Emilio Perez și pe familia lui – imaginea reprezentativă a tot ce încearcă să distrugă revoluția sa. Nu suntem cea mai avută familie din Cuba, nici cea mai puternică, dar relația apropiată dintre tata și fostul președinte este imposibil de ignorat. Chiar și cuvintele neglijente ale unei fete de treisprezece ani se pot dovedi letale, în asemenea circumstanțe.

Maria tace.

Mama pășește lângă tata, cu fruntea sus. A insistat să purtăm cele mai frumoase rochii azi, pălării și mănuși, să ne periem părul până strălucește. Nu s-ar cădea ca fiicele ei să arate mai puțin decât ideal, chiar și în exil.

Sfidătoare, deși învinse.

Poate că nu luptaserăm în munți, nu ținuserăm arme în mâinile noastre înmănușate, dar fiecare dintre noi își purtase bătlia – cea aprinsă de Fidel, ca o flacără nepieritoare. Așa că mergem spre poartă, în rochiile noastre favorite, cu mândria și pragmatismul cubanez la vedere. Este felul nostru de a ne lua veșmintele cu noi, chiar dacă le lipsesc bijuteriile care le-ar împodobi. Ce a mai rămas din ele a fost îngropat acasă.

Pentru întoarcere.

Să fii cubanez înseamnă să fii mândru – este cel mai important, dar și cel mai cumplit blestem, deopotrivă. Nu slujim regi, nu plecăm capul, ne purtăm necazurile în spinare de parcă nici n-ar conta. Există o artă, o artă a purtării ca și cum totul ar fi lipsit de efort, ca și cum lumea noastră ar fi aurită, când realitatea este că genunchii de sub rochia de mătase ți se clatină sub povară. Suntem mătase și dantelă, iar dedesubt, oțel.

Încercăm să păstrăm iluzia că este numai o vacanță, o scurtă excursie în străinătate, dar privirile care ne urmăresc prin aeroport știu mai bine...

Degetele lui Beatriz se strâng în jurul alor mele, într-un moment binecuvântat. Santinelele înveșmântate în verde măsliniu ne supraveghează fiecare mișcare. Teama ei are ceva reconfortant, în fisura fațadei. Nu îi dau drumul.

Lumea, așa cum o știam, a murit, și eu nu o recunosc pe cea care i-a luat locul.

Un sentiment deznădăduit copleșește zona Plecări. Se citește în ochii bărbaților și ai femeilor care așteaptă să urce în avion, în oboseala umerilor, în șocul de pe chipuri, în

lucrurile pe care le strâng la piept. Este prezent în copiii solemni, cu răsul stins de miasma care ne-a acaparat pe toți.

Acesta fost cândva un loc fericit. Îl întâmpinam aici pe tata, când se înapoia dintr-o călătorie de afaceri, ședeam pe aceleași locuri, cu trei ani în urmă, pline de încântare că mergeam în vacanță la New York.

Ne așezăm, înghesuie, Beatriz de o parte, Maria de cealaltă. Isabel stă separat, cu umerii drapeți în tristețe. Simțim diferit pierderea, însă greutatea a ce lăsăm în urmă este inevitabilă.

Părinții mei șed mână în mână, într-una dintre rarele etalări fizice de afecțiune în care i-am văzut angajați vreodată, cu îngrijorare în priviri și durere în inimi.

Cât timp vom fi plecați? Când ne vom întoarce? Ce versiune a Cubei ne va întâmpina atunci?

Suntem aici de ore bune, iar secunde se târăsc cu o lentitate interminabilă. Mă mănâncă rochia și o dungă subțire de sudoare îmi alunecă pe gât. Simt greață – un gust acru în gură.

– O să-mi fie rău, murmur către Beatriz.

Ea îmi strânge degetele.

– N-o să-ți fie. Aproape am ajuns.

Îmi înghit greața și mă uit în jos, în fața mea. Greutatea privirilor este ascuțită, intensă și, în același timp, mi se pare că existăm într-un vid. Zgomotele au fost aspirate din încăperea, cu excepția foșnetului ocazional al hainelor și a câte unui suspin rățacit. Existăm într-o stare de purgatoriu, așteptând și așteptând.

– Începem imbarcarea...

Tata se ridică de pe scaun, cu membrele scârțâind. A îmbătrânit câțiva ani în cele aproape două luni de când președintele Batista a fugit din țară, de când vântul revoluționar

a bătut dinspre Sierra Maestra spre colțul nostru de insulă. Emilio Perez fusese cândva respectat drept unul dintre cei mai bogați și mai puternici bărbați din Cuba. Acum nu prea îl poți deosebi pe tata de bărbatul de cealaltă parte a culoarului, de domnul care așteaptă la poartă. Suntem cu toții cetățeni ai niciunei țări, orfani de conjunctură.

Iau mâna Mariei în mâna mea liberă.

Este tăcută, de parcă în sfârșit a înțeles realitatea. Cu toții suntem.

Mergem în șir, sumbri, reticenți, croindu-ne drum spre pistă. Nu se simte nicio adiere, căldura ne doboară, soarele ne arde spinările, iar avionul se ridică amenințător în fața noastră.

Nu pot face asta. Nu pot pleca. Nu pot rămâne.

Beatriz mă trage după ea, într-un șir de fete Perez, iar eu o urmez.

Urcăm în avion, într-un foșnet stânjenit, într-o tăcere fisurată, care se sfarmă, când vocile șoptite generează altele mai puternice și o cacofonie de lacrimi umple cabina. Vaiete. Acum, că am scăpat de zona Plecări, patina politetii se șterge și dă la iveală ceva crud...

Jalea.

Mă așez la geam, privind prin hubloul minuscul, sperând la un peisaj mai frumos decât cel de pe terminal, sperând...

Ne îndepărtăm de poartă cu o smucitură, iar tăcerea cuprinde cabina. Într-o clipă, mi se pare că e din nou Anul Nou și eu sunt în sala de bal din casa prietenilor părinților mei, cu un pahar de șampanie în mână. Râd, cu inima plină. În fundal pândește teama, alături de incertitudine, dar simt și speranță.

În câteva minute, întreaga mea lume s-a schimbat.

Președintele Batista a fugit din țară! Să aibă viață lungă
Cuba liberă!

Să fie libertate?

Prindem viteză. Ne zguduim pe pistă. Corpul mi se ridică, iar eu pierd lupta, apuc punga din buzunarul scaunului din fața mea și îmi golesc stomacul în ea.

Beatriz mă mângâie pe spate, în timp ce stau aplecată, roțile se desprind de sol și ne ridicăm pe cer. Greața mă lovește iar și iar, un dar nepotrivit la despărțire, și, când ridic privirea, mă întâmpină un șoc în albastru și verde, o paletă de artist.

Când a ajuns Columb în Cuba, a descris-o drept cel mai frumos ținut văzut vreodată. Așa și este. Dar sunt multe lucruri, dincolo de mare, de munți și de cerul senin.

Cât timp vom fi plecați?

Un an? Doi?

Ojalá¹.

MARISOL

IANUARIE, 2017

Când eram mică, îmi imploram bunica să-mi povestească despre Cuba. Era o insulă legendară, cuprinsă în inima mea, extrasă integral din versiunea Cubei pe care o crease în timpul exilului la Miami și din poveștile pe care mi le împărtășea. Eram prinsă între două țări, două iterații personale – cea pe care o locuiam în trup și cea pe care o trăiam în vise.

Stăteam în livingul casei imense a bunicilor din Coral Gables, iar ea îmi arăta fotografii vechi, care fuseseră strecurate clandestin din țară de membri ai familiei, țesând povești despre viața ei în Havana și despre aventurile surorilor ei, pictând un tablou al unei țări care exista doar în imaginația mea. Poveștile ei aveau parfum de gardenie și iasomie, gust de banane și *mamey*¹, și, întotdeauna, sunetul gramofonului ei vechi. Când termina o poveste, zâmbea și îmi promitea că o voi vedea și eu într-o zi, că o să ne întoarcem cu pompă și o să redeschidem conacul familiei sale de pe malul mării, din Varadero, și casa elegantă care ocupa aproape o latură a străzii flancate de copaci din Havana.

¹ *Pouteria sapota*, arbore fructifer, cultivat în Mexic și America Centrală.

¹ „Sper“, în spaniolă, în original.